

**SAMLENOTAT TIL FOLKETINGETS
EUROPAUDVALG**

23. januar 2009
J.nr. 3401/1001-0062
Ref. NCL/ASJ/SVF

Side 1/22

Energidelen af rådsmøde (Transport, Telekommunikation og Energi) den 19. februar 2009

- 1. Meddelelse fra Kommissionen: Anden strategiske energiredegørelse – ”EU-handlingsplan for energiforsyningsikkerhed og –solidaritet”**
- rådskonklusioner

- 2. Olie og gas**
 - a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forpligtelse for medlemsstaterne til at opretholde minimumslagre af mineralolie og/eller mineralolieprodukter.**

 - b) (Evt.) Meddelelse om direktiv 2004/67/EF af 26. april 2004 om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningsikkerheden**
- politisk drøftelse

1. Kommissionens 2. strategiske energiredegørelse

KOM(2008)744 af 13. november 2008

Revideret notat

1. Resumé

På rådsmødet ventes vedtaget rådskonklusioner om Kommissionens 2. strategiske energiredegørelse, som blev offentliggjort den 13. november 2008. Kommissionens redegørelse har fokus på energisikkerhed, hvor redegørelsens helt centrale element er en EU-handlingsplan for energisikkerhed og energisolidaritet. Handlingsplan fokuserer på 5 områder: 1) infrastruktur og diversificering af energiforsyning, 2) eksterne relationer, 3) olie- og gaslagre samt mekanismer til krisehåndtering, 4) energieffektivitet og 5) bedre udnyttelse af EU's egne energiressourcer. I forbindelse med hvert område præsenterer Kommissionen en række konkrete initiativer i form af forslag til direktiver, meddelelser m.v. Herudover identificerer den 2. strategiske energiredegørelse udfordringerne på længere sigt (2020-2050) og mulige tiltag i relation hertil.

2. Baggrund

Kommissionen præsenterede den 13. november sin 2. strategiske energiredegørelse. Det centrale element i redegørelsen er en EU-handlingsplan for energisikkerhed og energisolidaritet.

I sin første strategiske energiredegørelse fra 2007 udpegede Kommissionen tre hovedudfordringer for den fælles europæiske energipolitik: 1) imødegåelse af menneskeskabte klimaforandringer, 2) styrkelse af EU's konkurrenceevne og 3) styrkelse af EU's energisikkerhed. EU har med 20(30)-20-20 målsætningerne (20 pct. reduktion af drivhusgasserne – 30 % som led i en international aftale - og 20 pct. vedvarende energi i 2020) og lancering af klima- og energipakken samt den 3. el- og gasliberaliseringspakke taget initiativer rettet mod de to første udfordringer. Med sin 2. strategiske energiredegørelse tager Kommissionen nu initiativer rettet mod det tredje punkt: energisikkerhed.

Det er vigtigt at understrege, at både klima- og energipakken og den 3. el- og gasliberaliseringspakke vil udgøre vigtige bidrag til energisikkerheden. Men der er behov for yderligere tiltag, hvis ambitionen om øget energisikkerhed skal nås.

EU importerer 54 pct. af sit energiforbrug fra tredjelande (2006), og EU's samlede afhængighed af importeret energi ventes at stige yderligere i takt med, at EU-landenes egne olie- og gasressourcer tømmes i de kommende år. På trods af effekterne af en fuldt implementeret klima- og energipakke forventes nettoimporten af fossile brændsler at være på et uændret niveau i 2020. Optagelsen af de nye medlemslande i 2004 og 2007, som importerer næsten al energi fra Rusland, den labile situation i Mellemøsten, Ruslands energipolitik, de pressede olie- og gasmarkeder og svingende energipriser understreger behovet for øget fokus på EU's energisikkerhed og for iværksættelse af de tiltag, der er nødvendige, for at EU i fremtiden vil være i stand til at sikre den nødvendige energi til sine borgere. Det forhold, at EU importerer så stor en andel af sit energiforbrug fra få producentlande, betyder desuden en stor forskydning af velstand fra EU til disse lande. Kommissionen har beregnet, at hver EU-borger betaler ca. 5000 kr. årligt til importeret energi (november 2008 priser).

Den 12. januar 2009 indkaldte det tjekkiske formandskab til ekstraordinært rådsmøde (energi) for at drøfte gasstriden mellem Rusland og Ukraine, der har betydet, at 30 % af gasforsyning-

gen til EU var afbrudt i ca. 2 uger. På mødet blev der vedtaget rådskonklusioner, der fokuserer på at afhjælpe situationen og hindre at en tilsvarende opstår igen.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

I relation til øget energisikkerhed i EU er fælles, koordinerede indsatser og tiltag på fælleskabsniveau hensigtsmæssigt. Energisikkerhedsproblemet kan ikke effektivt løses nationalt. Hertil kommer, at beslutninger på energiområdet i de enkelte medlemslande kan få store konsekvenser med hensyn til forsyningsikkerhed, energipriser og miljøforhold for andre medlemslande. Det skal dog understreges, at princippet om medlemslandenes frie valg af brændselsmiks fastholdes. I det lys finder regeringen, at Kommissionens 2. strategiske energiredagørelse er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Europa-Kommissionen offentliggjorde den 13. november 2008 sin 2. strategiske energiredagørelse. Det væsentligste element i redegørelsen er en EU-handlingsplan for energisikkerhed og energisolidaritet. Herudover tager redegørelsen de første skridt i retning af at identificere nødvendige tiltag i forhold til udfordringerne på længere sigt (2020-2050).

EU-handlingsplanen for energisikkerhed og energisolidaritet har fokus på fem områder. I relation til hvert område lancerer Kommissionen en række initiativer i form af konkrete lovgivningsforslag, grønbøger, meddelelser m.v., som vil blive præsenteret i perioden 2008-2010. De fem områder i handlingsplanen er:

- Infrastruktur og diversificering af energiforsyningen
- Eksterne relationer
- Olie- og naturgaslagre samt mekanismer til krisehåndtering
- Energieffektivitet
- Bedre udnyttelse af EU's egne energiressourcer

Infrastruktur og diversificering af energiforsyning

Særligt infrastrukturen i relation til naturgas er i fokus og udgør en særlig udfordring, i og med at transport af naturgas i meget vid udstrækning - og i modsætning til olie - er bundet til rørledninger. EU importerede i 2006 61 pct. af sit samlede naturgasforbrug. Kommissionen skønner, at dette tal vil stige til 73 pct. i 2020. Importen fordeler sig med 42 pct. fra Rusland, 24 pct. fra Norge, 18 pct. fra Algeriet og 16 pct. fra andre lande (2006). For flere medlemslande er situationen imidlertid den, at de importerer al deres naturgas fra Rusland.

På denne baggrund og under hensyntagen til 20(30)-20-20 målsætningen foreslår Kommissionen prioritering af seks infrastruktur initiativer, med henblik på at diversificere naturgasforsyningen og sikre forsyningen af el og naturgas til alle EU borgere:

1. Det første initiativ er udviklingen af en baltisk sammenkoblingsplan (Baltic Interconnection Plan). Kommissionen påpeger i den forbindelse behovet for at få forbundet isolerede energimarkeder med resten af EU. Her er den baltiske region en af de mest isolerede. Planen skal dække naturgas og el og sigter på at forbinde energiinfrastrukturu-

- ren i den baltiske region med det øvrige EU. Planen skal også håndtere spørgsmålet om finansiering af de mere konkrete initiativer under planen.
2. Det andet initiativ er udviklingen af en såkaldt sydlig gaskorridor, som nævnes som en af de højeste energisikkerhedsprioriteter. Gasleverancerne skal komme fra kaspiske og mellemøstlige leverandører og vil potentielt kunne bidrage til at dække EU's fremtidige energibehov. Flere muligheder for en sydlig gaskorridor er i spil. Kommissionen tager i sin redegørelse ikke nærmere stilling til dette spørgsmål. På baggrund af møder og konsultationer med involverede producent- og transitlande vil Kommissionen medio 2009 komme med en meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet om den sydlige gaskorridor.
 3. Det tredje initiativ fokuserer på LNG (flydende naturgas som gør transport af gas uafhængig af rørledninger mellem EU og tredjelande) og en udbygning af LNG terminaler (hvor naturgassen gøres flydende eller vice versa), som vil være af særlig relevans for de medlemslande, der er afhængige af naturgasleverancer fra et enkelt producentland. Kommissionen forventer at præsentere en LNG handlingsplan i 2009.
 4. Det fjerde initiativ er færdiggørelsen af en Middelhavsring, som skal forbinde el- og naturgasnet i Europa med det sydlige Middelhavsområde. En Middelhavsring er særlig relevant i forhold til at kunne udnytte regionens store potentiale inden for sol- og vindenergi. Kommissionen vil i 2010 præsentere en meddelelse om Middelhavsringen.
 5. Det femte initiativ er sammenkoblinger af el- og naturgasnettene i central- og sydøst Europa.
 6. Det sjette initiativ er det såkaldte "Blueprint for a North Sea Offshore grid", som skal sammenkoble nationale el-net i nordvest Europa og integrere planlagte vindenergi projekter heri. Nettet i Nordsøen skal sammen med den baltiske sammenkoblingsplan og Middelhavsringen udgøre fundamentet for et fremtidigt europæisk supernet, der sammenkobler hele EU.

Kommissionen foreslår 1) at der i EU opnås enighed om, at disse projekter skal prioriteres, 2) at nødvendige tiltag besluttet i 2009-2010 og 3) at de besluttede tiltag igangsættes fra 2010. Kommissionen påpeger i den forbindelse, at infrastrukturprojekterne skal være i overensstemmelse med EU's langsigtede klimamålsætninger. I relation til finansieringen af infrastrukturprojekterne vurderer Kommissionen, at eksisterende finansieringsmuligheder er utilstrækkelige herunder bl.a. det nuværende TEN-E budget. Kommissionen har derfor sammen med den 2. strategiske energiredagørelse fremsat grønbogen om et nyt EU-instrument for energisikkerhed og infrastruktur, som skal erstatte det nuværende TEN-E instrument.

Eksterne relationer

Kommissionen påpeger, at der globalt er en stigende gensidig afhængighed på energiområdet. Energi spiller derfor en stigende rolle i EU's eksterne relationer, og Kommissionen foreslår, at energi i højere grad skal indgå som et element i EU's aftaler med tredjelande, herunder EU's bilaterale partnerskabs-, samarbejds- og associeringsaftaler og generelt i dialogen med tredjelande. På multilateralt niveau skal EU fortsætte med at presse på for yderligere liberalisering af handel og investeringer i energi. Herudover anfører Kommissionen, at en international juridisk ramme på energiområdet vil være afgørende for at kunne tiltrække nødvendige investeringer.

Kommissionen fremhæver i relation hertil Energifællesskabet, som udgør et integreret marked i Sydøsteuropa baseret på fælles regler og forbundet til EU. Det omfatter el og naturgas, men

forventes at udvides til også at omfatte olie. Optagelsesforhandlinger påbegyndes med Ukraine, Moldova og Tyrkiet, og disse landes medlemskab vil i givet fald udvide markedet væsentligt.

I relation til Rusland lancerer Kommissionen forhandling af en ny aftale (New Agreement), som skal erstatte den eksisterende EU-Rusland partnerskabs- og samarbejdsaftale fra 1997, og som skal indeholde juridisk bindende bestemmelser vedr. den gensidige afhængighed på energiområdet. Kommissionen påpeger, at både EU og Rusland vil have fordele af en mere forpligtende aftale, som kan skabe sikkerhed og forudsigelighed for begge parter. En tilsvarende tilgang bør anvendes i forhold til landene i den kaspiske region, som er centrale i kraft af deres energiressourcer og i forhold til deres betydning i relation til de ovenfor omtalte energiinfrastrukturprioriteter.

Kommissionen nævner endvidere den fortsatte dialog med OPEC-landene og udbygget samarbejde med lande som Australien, Canada, Japan og USA samt Indien, Kina og Brasilien. I forhold til Afrika påpeger Kommissionen behovet for udbygning af samarbejdet set i lyset af det store potentiale for vedvarende energi (VE), som findes her, og i relation til en trans-Sahara naturgasledning.

I forbindelse med udviklingen af nukleare programmer i tredjelande anfører Kommissionen, at det er vigtigt, at EU er aktiv for at sikre højeste standarder for nuklear sikkerhed og yder støtte til de tredjelande, som ikke har den nødvendige lovgivning og regulering til at sikre sikkerheden. I relation til de lande som har planer om at bygge a-kraftanlæg, må EU assistere med udvikling af en kompetent og uafhængig nuklear kontrolinstans, således at internationale sikkerhedsstandarder overholdes.

Endelig påpeger Kommissionen vigtigheden af, at EU taler med én stemme. I den forbindelse er der brug for større gennemsigtighed og koordination mellem medlemslandene og EU. Kommissionen vil i 2009 identificere konkrete mekanismer til øget gennemsigtighed og desuden foreslå en revision af forordning EF/736/96 om indberetning til Kommissionen om investeringsprojekter af interesse for Fællesskabet inden for olie-, naturgas- og elektricitetssektorerne.

Olie- og naturgaslagre samt mekanismer til krisehåndtering

Mekanismer til krisehåndtering i tilfælde af afbrydelser i energiforsyningen er et vigtigt element i energisikkerheden. Kommissionen foreslår på den baggrund en revision af den eksisterende lovgivning vedr. beredskab over for oliekriser med henblik på at forbedre det eksisterende system og i højere grad bringe det i overensstemmelse med systemet under Det Internationale Energi Agentur (IEA). Samtidig foreslår Kommissionen ugentlig offentliggørelse af størrelsen af kommercielle olielagre med henblik på at øge gennemsigtighed på oliemarkedet og begrænse effekterne af spekulation baseret på manglende information.

I forhold til naturgas har Kommissionen set nærmere på implementeringen af gasforsyningsdirektivet (2004/67/EF). Kommissionen påpeger på den baggrund, at der er brug for forbedringer af direktivet, bl.a. i forhold til udvikling af mekanismer til krisehåndtering og etablering af et egentlig kriseberedskab med værktøjer såsom LNG, afbrydelige naturgasforbrugere og "fuel switching" (brændselsskift). Kommissionen vil fremlægge et forslag til revision af gasforsyningsdirektivet i 2010.

Energieffektivitet

EU har vedtaget en ikke-bindende målsætning om at forbedre energieffektiviteten med 20 pct. i 2020. Energieffektivitet er et centralt element i handlingsplanen, i og med at et mindre energiforbrug er et effektivt middel til at reducere afhængigheden af fossile brændsler og import. Samtidig anfører Kommissionen, at tiltag vedr. energieffektivitet og grønne teknologier kan skabe nye muligheder - herunder for små og mellemstore virksomheder - i den nuværende økonomiske situation.

Kommissionen har samtidig med den strategiske energiredegørelse lanceret en meddelelse om energieffektivisering (KOM(2008)772), og en række konkrete initiativer, som skal bidrage til at nå målet om 20 pct. forbedret energieffektivitet i 2020. Det fremgår af meddelelsen, at de **nuværende** initiativer, hvis de bliver gennemført ordentligt af medlemslandene, skønnes at medføre ca. 13 pct. energibesparelser i 2020. Tilsvarende fremgår det af et annex til den strategiske energiredegørelse, at der i 2020 kun er regnet med 12 pct. besparelser set i forhold til baseline.

Med henblik på at nå målet på 20 pct. indeholder ”pakken” følgende forslag til nye energieffektiviserings tiltag:

1. Forslag til ændring af EU’s direktiv om bygningers energimæssige ydeevne (2002/91/EF) som skal udvide omfanget, forenkle implementering og udvikle certifikater for bygningers energimæssige ydeevne.
2. Forslag til revision af EU’s direktiv om energimærkning af apparater og produkter (KOM(2008)745) som indtil nu kun har omfattet husholdningsapparater og som fremover skal udvides til at omfatte en række yderligere energiforbrugende produkter. Kommissionen vil desuden fremsætte forslag til direktiv om energimærkning af dæk (KOM(2008)746).
3. Intensiveret implementering af eco-design direktivet (2005/32/EF)
4. Meddelelse om kraftvarme (KOM(2008)734) indeholdende detaljerede retningslinjer for implementering af kraftvarmedirektivet (2004/81/EF).
5. Udvikling af benchmarking og netværks mekanismer til udbredelse af best practice. Covenant of Mayors (EU netværk af borgmestre fra europæiske byer) vil være et vigtigt instrument i den forbindelse, og finansiering vil blive tilvejebragt for at forstærke replikation i hele EU.
6. Præsentation af en ”Green Tax Package”, der skal supplere klima- og energipakken, og som skal fokusere på muligheden for at bruge finansielle instrumenter til at øge energieffektiviteten. Pakken vil desuden indeholde et forslag til revision af energibeskatningsdirektivet (2003/96/EF).

Endelig påpeger Kommissionen behovet for øget globalt samarbejde om energieffektivitet ud fra en betragtning om, at energieffektiviseringer i tredjelande er afgørende og ud fra bl.a. et klimahensyn lige så vigtig som energieffektivisering internt i EU. En global klimaaftale vil være et vigtigt incitament til globalt samarbejde om energieffektivitet.

Kommissionen tilkendegiver afslutningsvist at ville evaluere handlingsplanen for energieffektivitet (KOM(2006)545) i 2009 og forberede en mere fokuseret handlingsplan, som blev besluttet på Det Europæiske Råd i juni 2008.

Bedre udnyttelse af EU's egne energiresourcer

EU producerer selv 46 pct. af sit energiforbrug. Med implementering af 20-20-20 målsætningerne forventes tallet at være 44 pct. i 2020.

Kommissionen anfører, at VE udgør det største potentiale i forhold til EU's egne energiresourcer. I forlængelse af vedtagelse af VE-direktivet (KOM(2008)19) under klima- og energipakken vil Kommissionen præsentere en meddelelse, der skal se på potentielle barrierer for VE og hvordan de overvindes. VE udgør desuden en stor økonomisk mulighed for EU. I relation hertil er Den Strategiske Energiteknologiplan (SET-planen) (KOM(2008)723) et vigtigt instrument. Desuden er der, med vedtagelsen af klima- og energipakken i december 2008, afsat 300 millioner kvoter til støtte af CCS demonstration og demonstration af innovative VE teknologier. Denne beslutning fulgte op på Det Europæiske Råds opfordring til at se nærmere på støttemuligheder for (op til) tolv CCS (Carbon Capture and Storage) demonstrationsanlæg. Kriterierne for tildeling af støttemidler bliver afgjort i komité procedure.

Kommissionen påpeger, at kul vil forblive en vigtig del af EU's hjemlige energiforsyning og et vigtigt alternativ til olie og gas. Brugen af kul udgør imidlertid et problem i relation til CO₂-emissioner. Fremtidig brug af kul er kun forenelig med klimaudfordringerne, hvis højeffektive anlæg bliver fremherskende, og hvis muligheden for lagring af CO₂ i undergrunden (CCS) er bredt tilgængelig.

I forhold til olie påpeger Kommissionen muligheden for udvinding af ikke-konventionelle olieressourcer internt i EU, og at raffinaderikapacitet for olie er en vigtig faktor i EU's energisikkerhed. Kommissionen vil i 2010 præsentere en meddelelse om EU's raffinaderikapacitet og EU's olieefterspørgsel.

Kommissionen anfører endelig, at a-kraft som klima-neutral kilde yder et vigtigt bidrag til EU's energisikkerhed. En tredjedel af EU's el-produktion kommer fra a-kraft. Kommissionen har i relation til nærværende redegørelse præsenteret en meddelelse (Update of the Nuclear Illustrative Programme), hvoraf det fremgår, at hovedparten af a-kraftværker i EU står overfor lukning i løbet af de næste 10-20 år, og at der vil være behov for investeringer, såfremt a-kraftens bidrag til energiforsyningen skal forblive intakt. Kommissionen understreger, at det er op til den enkelte medlemsstat at tage stilling til brug af og investering i a-kraft, men kravene til sikkerhed og sundhed for miljø og mennesker angår alle medlemslande. Kommissionen har fremsat et forslag om revision af direktivet om nuklear sikkerhed (KOM (2008)790).

Visionen for 2050

Kommissionen vil foreslå en fornyelse af EU's energipolitik i 2010. Heri vil konturerne af den politiske dagsorden for 2030 og en vision for 2050 indgå. Målsætninger på dette længere sigte kan eksempelvis være:

- CO₂-fri el-forsyning i 2050
- Uafhængighed af olie i transport
- Lav-emissions bygninger
- Et integreret el-net præget af sameksistens af små producenter af VE og større kraftværker
- Fremme af højeffektive og lav-CO₂ energisystemer globalt.

Kommissionen understreger, at listen ikke er udtømmende, men eksemplerne er baseret på teknologier, som har vist sig funktionsdygtige på eksperimentelt niveau. Samtidig repræsenterer eksemplerne teknologier, som ikke vil blive realiseret uden en koordineret dagsorden for forskning og teknologisk udvikling og for regulering og investeringer samt udvikling af infrastruktur. På den baggrund vil Kommissionen inden for rammerne af SET-planen lancere et roadmap for energipolitikken i 2050 og nødvendige tiltag i den forbindelse.

Det tjekkiske formandskab har den 6. januar 2009 præsenteret udkast til rådskonklusioner om Kommissionens 2. strategiske energiredegørelse, som skal vedtages på rådsmødet (energi) den 19. februar 2009. Rådskonklusionerne er positive overfor indholdet i den 2. strategiske energiredegørelse. Endvidere fremhæves behovet for at iværksætte de initiativer, der medvirker til en diversificering af energiforsyningen for at øge energisikkerheden i EU.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Den 2. strategiske energiredegørelse vil ikke i sig selv have umiddelbar indvirkning i forhold til dansk lov. En nærmere vurdering af konsekvenserne for gældende dansk ret vil blive foretaget i forbindelse med de forslag og initiativer, som er blevet præsenteret sammen med meddelelsen om den 2. strategiske energiredegørelse.

8. Statsfinansielle, samfundsøkonomiske, administrative og miljømæssige konsekvenser samt konsekvenser for beskyttelsesniveauet

Den 2. strategiske energiredegørelse vil ikke i sig selv have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. En nærmere vurdering af de statsfinansielle, samfundsøkonomiske og miljømæssige konsekvenser vil blive foretaget i forbindelse med de forslag og initiativer, som er blevet præsenteret sammen med meddelelsen om den 2. strategiske energiredegørelse. Evt. senere konkret opfølgning kan muligvis få positiv betydning for beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Den 2. strategiske energiredegørelse er ikke sendt i høring.

Samlenotat om den 2. strategiske energiredegørelse har været sendt i skriftlig høring hos medlemmerne af Klima- og energipolitisk Specialudvalg den 18. november 2008.

Der fremkom følgende bemærkninger:

Energi- og olieforum hilser Kommissionens energiredegørelse velkommen og støtter, at der udvikles en fælleseuropæisk strategi til at styrke EU's energisikkerhed. Enig i Kommissionens prioritering af de fem delområder. Specifikt finder Energi- og olieforum, at forslaget om ugentlige offentliggørelser af størrelsen af kommercielle olielagre vil medføre en voldsom administrativ byrde, som ikke står mål med en teoretisk baseret forbedring af informationen om lagrenes størrelse. Energieffektivitet ses som den mest omkostningseffektive måde at reducere energifafhængigheden. Støtter planerne om en meddelelse i 2010 om EU's raffinaderi-

kapacitet. Det anbefales, at denne meddelelse inddrager konsekvenserne af EU's øvrige lovgivning på klima- og energiområdet, herunder særligt ETS og risikoen for "carbon leakage".

Dansk Energi ser positivt på udmeldinger, der giver mere plads til energi i EU's næste budget samt ved omallokering i eksisterende programmer. Tildelingen af midler til den nødvendige udbygning af netinfrastrukturen i næste budgetperiode må ikke tage fokus væk fra perioden frem til 2013, hvor der er akut behov for investeringer i fx CCS-demonstrationsanlæg. Dansk Energi ser positivt på, at der lægges vægt på energieffektiviseringer. EU vil kunne vinde meget med flere bindende mål dette område. Det er også positivt, at der allerede nu lægges op til en drøftelse af strategien efter 2020, og at Kommissionen nævner transporten og vigtigheden af at fremme elbiler, som sammen med vindmøller udgør et stærk bidrag til at sikre uafhængighed af olie og løse klimaproblemet.

Greenpeace er stærkt foruroliget over, at EU-Kommissionen synes at have neddrolet energieffektivitetsmålet fra 20 pct. til 12 pct. Kommissionens tilgang til et sikkert og bæredygtigt energisystem er for vag. Der bliver ikke taget hånd om energisikkerhedsspørgsmålet ved på ny at undervurdere energieffektivitetens betydning og i stedet give en livline til kul og atomkraft. Greenpeace byder tiltag til udbygning af energiinfrastrukturen velkommen. En ambitiøs strategi for vedvarende energi og energieffektivitet er det bedste svar på energiforsyningsproblemer.

Dansk Erhverv finder det positivt, at Kommissionen sætter fokus på EU's energisikkerhed. Dansk Erhverv lægger vægt på, at det prioriteres at reducere EU's importafhængighed af fossile brændstoffer. Slutmålet for denne proces bør være, at EU bliver helt uafhængig af eksterne kilder på energiområdet. Det er dog afgørende, at energiforsyningen sikres i mellemliggende periode. Derfor er det vigtigt, at EU-landene finder fælles fodslag om en aktiv indsats ift. eksterne relationer til energiproducerende lande. Bedre energisikkerhed i EU kræver en flersidet indsats. Det er vigtigt, at der er optimal koordinering mellem forskellige energieffektivitetsinitiativer. Danmark bør arbejde for en offensiv og ambitiøs europæisk energipolitik.

Sagen blev endvidere drøftet i Klima- og energipolitisk Specialudvalg den 27. januar 2009:

Organisationen for Vedvarende Energi fremførte, at det ikke bør være muligt at yde statsstøtte til udbygningen af infrastrukturen til fossil energi. Det bør i stedet være forbrugerne, der betaler herfor. Derudover må tiltagene under 2. strategiske energiredegørelse ikke medføre, at vedvarende energi og energibesparelser stilles økonomisk dårligere.

Energi- og Olieforum støttede op om Regeringens linje, der afspejler den 2. strategiske energiredegørelses generelle karakter.

Dansk Industri var tilfreds med den forstærkede opmærksomhed på energisikkerhed, som bl.a. kunne være med til at skabe vækst i industrien. Derudover fandt Dansk Industri det positivt, at der i regeringens linje var fokus på det enkelte medlemslands forpligtelse til at tage ansvar for sin energisikkerhed.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark støtter generelt bestræbelserne på at udvikle en fælleseuropæisk strategi til at styrke EU's energisikkerhed. Danmark bør medvirke aktivt til at finde løsninger, der kan styrke EU's

energisikkerhed med det sigte at reducere EU's afhængighed af importeret energi koncentreret på få lande og dermed øget sårbarhed i energiforsyningen til følge. Klima- og energipakken vil med sit fokus på CO₂-reduktioner – og dermed mulige energieffektiviseringer – og vedvarende energi yde et vigtigt langsigtet bidrag til energisikkerheden. Disse initiativer kan dog ikke stå alene. Der er behov for yderligere tiltag til en udbygget energiinfrastruktur, diversificering af forsyningsruter, styrkelse af EU's indre energimarked, bedre udnyttelse af egne ressourcer, herunder vedvarende energikilder, og ikke mindst forstærket fokus på energieffektiviseringer for at opnå målsætningen om øget energisikkerhed. Det vil den 2. strategiske energiredegørelse bidrage positivt til.

Danmark har konsekvent støttet EU-målsætningen om 20 pct. energieffektivisering. Det fremstår lidt uklart, hvorvidt de foreslåede initiativer under den 2. Strategiske Energiredegørelse vil føre til opnåelse af 20 pct. energieffektiviseringsmålsætningen, og regeringen vil derfor arbejde aktivt på, at der snarest udarbejdes en samlet opdatering af Kommissionens handlingsplan om energieffektivisering med henblik på at sikre, at målet om 20 pct. energieffektivisering nås og evt. forøges. En vurdering af mulighederne for nå mere end 20 pct. forbedring af energieffektivitet skal være med til at belyse, hvordan vi kan nå fra målsætningen om 20 pct. reduktion af drivhusgasserne til 30 pct. som led i en international aftale. Endelig bør EU øge investeringerne i energieffektivitet og vedvarende energi.

Det er dansk holdning, at EU bør arbejde hen imod at reducere afhængigheden af fossile energikilder. Danmark bør arbejde for, at handlingsplanen for energisikkerhed og energisolidaritet vægter både interne tiltag i EU og eksterne tiltag og samtidig tager hensyn til de enkelte tiltags merværdi og økonomiske omkostninger. Endelig lægger Danmark vægt på, at selvom energisolidaritet i EU er et vigtigt element i energisikkerheden, har det enkelte medlemsland selv en stor forpligtelse i forhold til at tage ansvar for sin energisikkerhed.

Danmark kan støtte, at der udarbejdes rådskonklusioner til rådsmødet (energi) den 19. februar 2009. Fra dansk side støttes de overordnede linjer i udkastet til rådskonklusionerne, ligesom det grundlæggende kan støttes, at rådskonklusionerne understreger behovet for at iværksætte initiativerne præsenteret i Kommissionens 2. strategiske energiredegørelse.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Formandskabet har som tidligere nævnt den 6. januar 2009 præsenteret udkast til rådskonklusioner om Kommissionens 2. strategiske energiredegørelse, som skal vedtages på rådsmødet (energi) d. 19. februar 2009. Rådskonklusionerne støtter overordnet indholdet i den 2. strategiske energiredegørelse. Der forventes at være bred tilslutning til konklusionerne.

Den seneste gasstrid mellem Rusland og Ukraine har i høj grad aktualiseret spørgsmålet om energisikkerhed. Der forventes en klar tilslutning til Kommissionens tiltag i retning af at styrke EU's energisikkerhed, herunder vil de mest berørte lande også fremhæve behovet for at styrke EU's solidaritetsmekanismer. Det må dog forventes, at der vil være forskellige holdninger til vægningen af tiltag der fokuserer på eksterne forhold (så som forholdet til Rusland og etablering af nye eksterne forsyningsruter til EU) i forhold til tiltag der fokuserer på interne forhold (så som energieffektivitet og VE m.v.).

Det må desuden forventes, at de enkelte lande vil lægge vægt på de infrastrukturprojekter, som har størst geografisk relevans for dem. Gaskonflikten mellem Rusland og Ukraine har i den forbindelse medført et forøget fokus på realisering af en sydlig gaskorridor.

Herudover vil de øst- og centraleuropæiske lande, som i høj grad er afhængig af import af naturgas fra Rusland formentlig lægge stor vægt på etablering af forsyningsruter uden om Rusland og et naturgasberedskab. Endelig må visse lande forventes at lægge vægt på a-kraft og investeringer heri som et vigtigt instrument i relation til energisikkerhed.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Kommissionens 2. strategiske energiredegørelse har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg den 28. november 2008 til orientering forud for rådsmøde (energi) den 8. december 2008.

2. a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forpligtelse for medlemsstaterne til at opretholde minimumslagre af mineralolie og/eller mineralolieprodukter.

KOM(2008)775 endelig

Nyt notat

Resumé

Som led i 2. strategiske energiredegørelse (SER2) fremsatte Europa - Kommissionen den 13. november 2008 direktivforslag om forpligtelse for medlemsstaterne til at opretholde minimumslagre af mineralolie og/eller mineralolieprodukter. Forslaget har til formål at styrke EU's forsyningsikkerhed for olie. Forslaget indebærer bl.a. en tilnærmelse til det Internationale Energi Agenturs (IEA) tilsvarende regelsæt om medlemsstaters lagringspligt. Regeringen er enig med Kommissionen i, at de angivne målsætninger i direktivforslaget bedst kan opnås gennem en fælles regulering, som det har været tilfældet hidtil. Det er dog usikkert, om direktivforslaget reelt opnår de angivne mål og om det sker på en hensigtsmæssig måde. Desuden indebærer forslaget store og unødvendige omkostninger samt tilsvarende administrative byrder.

1. Baggrund

Kommissionen beskriver mineralolie som EU's vigtigste energiressource. Økonomien er helt afhængig af en kontinuerlig og pålidelig forsyning af olie til en rimelig pris. På baggrund af den store og stigende afhængighed af import er forsyningsikkerhed af største vigtighed. De seneste år er risikoen for afbrydelse af olieforsyningen af flere årsager blevet større. Den aktuelle tendens på verdensplan og den interne udvikling i EU (successive udvidelser, gennemførelse af det indre marked, faldende indenlandsk produktion m.v.) gør det nødvendigt at ajourføre EF-lovgivningen om oplagring, der blev indført for 40 år siden.

Kommissionen anfører, at EU skal kunne kompensere for eller i det mindste reducere enhver negativ virkning af eventuelle forsyningsforstyrrelser. Erfaringerne viser, at ibrugtagning af oliesikkerhedslagre er den letteste og hurtigste metode til at bringe store ekstra mængder olie

til et underforsynet marked. Dette nedbringer både knapheden på produkter samt de skadelige følger for økonomien.

Ifølge Kommissionen lider den nuværende ordning af mangler i tilfælde af forsyningsafbrydelse i EU. Der er usikkerhed om hvorvidt den eksisterende ordning kan garantere, at de olie-lagre, der opbevares til krisesituationer, er disponible eller kan frigøres til at opfylde behovene. Det Europæiske Råd understregede i marts 2007 vigtigheden af at forbedre forsynings-sikkerheden for EU og for den enkelte medlemsstat ved at udvikle mere effektive krisehåndte-ringsmekanismer. Rådet fremhævede endvidere, at det var nødvendigt at revidere EU's olie-oplagringsmekanismer og henviste til, at olien skulle være tilgængelig i tilfælde af en krise. EU råder ikke over samordnede interventionsprocedurer, hvilket i praksis gør det meget van-skeligt at træffe hurtige beslutninger og effektive foranstaltninger, som er afgørende i tilfælde af en krise. En bedre tilpasning til IEA's regler er ønskelig, da det vil gøre det muligt at for-bedre bidraget fra EU's lagre til en indsats fra IEA.

Kommissionen forsøgte for nogle år siden at ændre direktivet, men dette blev ikke gennem-ført på grund af stor modstand imod forslaget. Denne gang har man derfor været igennem en langvarig forberedelsesproces for det aktuelle forslag, men forslaget indeholder alligevel en del detaljer, som forekommer kontroversielle.

2. Hjemmelsgrundlag

Forslaget er fremsat med hjemmel i EF-traktatens artikel 100, hvilket betyder, at den skal ved-tages efter høringsproceduren.

3. Nærhedsprincippet

Ifølge Kommissionen vil en indsats på fællesskabsplan af følgende grunde være et mere ef-fektivt redskab til at nå forslagets mål: I kraft af det indre marked kan fordelene ved at bringe lagre på markedet i tilfælde af krise ikke begrænses til et enkelt land. Det indre marked sikrer, at ethvert lager, der bringes i omsætning, frit kan købes i hele den europæiske union. Fordele- ne ved at bringe lagrene i omsætning vil ikke kun være til gavn for et enkelt land, men for he- le EU. Derfor risikerer de krisemekanismer, som de enkelte medlemsstater indfører, at være mindre effektive og skabe et snylterproblem, hvis de er alt for forskellige og sikrer forskellige beredskabs- og pålidelighedsniveauer. På grund af oliemarkedernes internationale dimension vil alle forstyrrelser i olieforsyningen – hvad enten de forekommer i en eller flere medlems- stater eller i et tredjeland – få konsekvenser for samtlige medlemsstater. I så integrerede øko- nomier, som dem i det indre marked, vil den enkelte medlemsstats beredskabsniveau endvide- re påvirke beredskabsniveauet i EU som helhed. Ved at indføre minimumskrav på EU-plan kan det blive lettere at forebygge problemer og overvinde kriser. I øvrigt bemærkes det, at fle- re medlemsstater ikke er medlemmer af IEA, som har kompetence til at træffe foranstaltning- er i tilfælde af en verdensomspændende krise. Europa-Kommissionen deltager i agenturets arbejde, men hele EU's deltagelse i en IEA-foranstaltning kan kun sikres inden for rammerne af en fællesskabsmekanisme, som alle medlemsstater, der ikke er medlemmer af IEA, tilslut- ter sig..

Regeringen er enig med Kommissionen i, at de angivne målsætninger i direktivforslaget bedst kan opnås gennem en fælles regulering, som det har været tilfældet hidtil.

4. Formål og indhold

Forslaget er fremsat af Europa-Kommissionen den 13. november 2008, og er modtaget fra Rådet i dansk sprogversion den 20. november 2008.

Formålet med forslaget er at sikre et højt niveau for olieforsyningssikkerheden i Fællesskabet gennem pålidelige og gennemsigtige mekanismer baseret på solidaritet mellem medlemsstaterne, og at opretholde minimumslagre af mineralolie og/eller mineralolieprodukter, samt at indføre de nødvendige procedurer til at afhjælpe en eventuel alvorlig knaphed.

Der foreslås regler, der styrker kontrollen med medlemsstaternes olielagre, således at medlemsstaterne leverer tilstrækkelige informationer om lagrenes placering og ejerforhold med henblik på at sikre, at disse lagre virkelig er tilgængelige.

I forslaget opereres der med følgende lagerdefinitioner:

1. Sikkerhedslagre af råolie eller olieprodukter, som er lagre alle medlemsstater skal opretholde på baggrund af enten forbrug eller import alt efter hvilken mængde, der er størst. Danmark skal efter denne regel opretholde lagre, der svarer til 70 dages forbrug med 10 % fradrag, hvilket giver en samlet lagerforpligtelse på 77,8 dage (før fradrag). Fradraget for reduktion findes i IEA's regelsæt og indføres som konsekvens af ønsket om tilnærmelse mellem de to regelsæt. I dag har Danmark en lagringspligt over for EU svarende til 67,5 dages forbrug, mens lagringspligten over for IEA er 0, da den er baseret på nettoolieimport.
2. Specifikke lagre af produkter, som er en mulighed, dog under ret restriktive betingelser. Det er valgfrit om disse specifikke lagre etableres, og der skal foretages en revision af ordningen efter tre år. De specifikke lagre skal ejes af medlemsstaterne eller af den centrale oplagringsenhed. De specifikke lagre kan være lagre, som ikke indgår i sikkerhedslagrene.
3. Kommercielle lagre er lagre, som hverken er sikkerhedslagre eller specifikke lagre, og som ejes af de økonomiske aktører (de lagringspligtige selskaber). Referenceåret er det år, som forbruget udregnes efter.

Nøglemålsætningerne i forslaget er opsummerende:

- En harmonisering med IEA systemet
- Øget lagertilgængelighed i tilfælde af kriser samt fysisk tilgængelighed
- Øget transparens - også vedrørende kommercielle lagre
- Simplificering

Nøgleelementerne i forslaget er følgende:

- Et lagringspligt for medlemsstaterne på 90 dages nettoimport eller 70 dages forbrug, alt efter hvilken mængde der er størst.
- Indførelse af et 10 % fradrag i lagrene for at være på linje med IEA's regler.
- Øget lagertilgængelighed samt forbud mod at lagrene belastes med nogen form for juridisk eller finansiel byrde.
- Medlemsstaterne skal indføre beredskabsprocedurer.
- Ugentlige rapporter vedrørende kommercielle lagre fra medlemsstaterne til EU.
- Oprettelse af centrale oplagringsenheder, som kan overtage medlemsstaternes lagerpligt vedrørende sikkerhedslagre ved delegering. Medlemsstaterne kan også delegerer forpligtelsen til de økonomiske aktører, som kan subdelegerer forpligtelsen tilbage til en central

oplagringsenhed i egen eller en anden medlemsstat. Disse bestemmelser er meget komplicerede, kontroversielle og omkostningskrævende.

- Oprettelse af specifikke lagre som valgfrit. Såfremt de oprettes skal de ejes af medlemsstaten eller en central oplagringsenhed. Hvis de oprettes, er oprettelsen uigenkaldelig. Det er usikkert, om den foreslåede ordning vil blive anvendt af medlemsstaterne, da ordningen ikke findes i IEA-systemet
- Mere kontrol og tilsyn med lagrene, herunder kontrol med lagrenes placering. Kommissionen har tilsynskompetence med medlemsstaternes sikkerhedslagre og specifikke lagre.
- Biobrændstoffer skal kunne medregnes i beregningen af lagringspligt og i lageropgørelserne, dog først når de er blandet sammen med mineralolieprodukter.

De centrale oplagringsenheder tillægges visse kompetencer. En medlemsstat kan oprette sin centrale oplagringsenhed overalt i fællesskabet. I dag svarer den centrale oplagringsenhed i Danmark til Foreningen Danske Olieberedskabslagre (FDO). Det er usikkert om FDO kan bestå som den centrale oplagringsenhed i forhold til forslaget uden nogen form for administrative ændringer. Det vigtigste formål for de centrale oplagringsenheder er at erhverve, opretholde og sælge olielagre på den medlemsstats nationale område, som har etableret den. Forslaget har betydelige konsekvenser for FDO og dermed for oliebranchen, som finansierer FDO.

Efter forslaget kan en økonomisk aktør, som er pålagt sikkerhedslagerpligt af sin medlemsstat, delegerer sine opgaver til pågældende medlemsstats centrale oplagringsenhed.. Denne bestemmelse er meget vidtgående og potentielt omkostningskrævende.

De centrale oplagringsenheder er forpligtede til at offentliggøre fuldstændige oplysninger efter produktkategori om de lagerbeholdninger, den kan opretholde for de økonomiske aktører, samt at offentliggøre mindst 6 måneder forud de betingelser, hvormed den tilbyder disse tjenesteydelser.

5. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig.

6. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Området dækkes i dag af følgende retsakter:

Lov nr. 1275 af 20. december 2000 om pligtige lagre af mineralolie og mineralolieprodukter.

Bekendtgørelse nr. 318 af 12. maj 2005 om pligtige lagre af mineralolie og mineralolieprodukter.

Direktivforslaget vil indebære behov for ændring af den nuværende lovgivning.

7. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Statsfinansielle konsekvenser

Direktivforslaget vurderes at indebære væsentlige forøgelser i data- og kontrolarbejdet.

Direktivforslaget stiller krav om yderligere oplysninger om lagring, herunder lagrenes fysiske placering, hvilket ikke oplyses i det nuværende system. Desuden skærpes kravene til kontrol betydeligt. Medtagelse af biobrændstoffer i lageropgørelser og lagerpligtberegninger udgør også en udvidelse af det eksisterende system. Opgørelse af ugentlige kommercielle lagre er li-

geledes udvidelse af det eksisterende system. Dels er der tale om ugeoplysninger, dels er der tale om kommercielle lagre, som ikke er omfattet af det eksisterende system.

På det foreliggende grundlag vurderes foreløbigt, at direktivforslaget vil medføre behov for yderligere personaleforbrug i Energistyrelsen svarende til 2 årsværk samt en udvidelse af det eksisterende databasesystem. Sidstnævnte vurderes at indebære en engangsomkostning på 500.000 kr., ekskl. moms til konsulenthjælp (timesats: 600 kr.).

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har konsekvenser for Foreningen Danske Olieberedskabslagre (FDO), der som central lagerorganisation vil skulle dække den danske olielagringspligt i endnu højere grad end i dag. FDO har foreløbigt anslået, at forslaget kan indebære yderligere omkostninger for FDO (og dermed for oliebranchen) på et 3-cifret millionbeløb. Der er herved alene set på et muligt behov for forøgelse af lagrene (køb af olie) p.g.a. selskabernes ret til at delegerede deres lagringspligt til den centrale lagerorganisation. Dertil kan komme omkostninger til etablering og drift af yderligere lagerkapacitet i tilfælde af en sådan delegering. Den nævnte delegering kan således, hvis den udnyttes, blive særdeles omkostningskrævende til køb og salg af olie og tilhørende lagerkapacitet. Energistyrelsen er enig i FDO's foreløbige vurdering, som vil skulle konkretiseres i takt med, at direktivforslaget tydeliggøres gennem forhandlingerne.

Forslaget har endvidere konsekvenser for olieselskaber, der som økonomiske aktører har en lagringspligt efter dansk lovgivning.

For begge parter vil omkostningerne i sidste ende formentlig skulle dækkes af de danske forbrugere af olieprodukter.

Der er ved ovennævnte vurdering ikke taget hensyn til forslagets forøgelse af den danske lagringspligt fra de nuværende 67,5 dages forbrug til reelt 77,8 dages forbrug. Det forventes dog, at forslaget modificeres betydeligt på dette punkt i de videre forhandlinger. I modsat fald vil en sådan forøgelse medføre meget store omkostninger til indkøb af olie og etablering af lagerkapacitet, forudsat, at der som hidtil lægges vægt på at have en overdækning på 20 % i forhold til den basale lagringspligt over for EU. Denne overdækning skyldes ønsket om, at man i en krisesituation kan udskyde det tidspunkt, hvor det bliver nødvendigt at indføre forbrugsbegrænsende foranstaltninger som led i krisehåndteringen. Behovet for denne overdækning ændres derfor ikke af direktivforslaget.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Forslaget om ugentlige indberetninger om lagerstørrelser vil indebære en belastning af erhvervslivet, afhængigt af hvordan denne rapportering planlægges gennemført.

Forslaget vil endvidere indebære administrative byrder for Foreningen Danske Olieberedskabslagre (FDO), som vil få en anden rolle og en række nye opgaver efter forslaget.

Miljømæssige konsekvenser

Forslaget forventes ikke at få miljømæssige konsekvenser.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring den 9. december 2009 med høringsfrist den 14. januar 2009.

Foreningen Danske Olieberedskabslagre (FDO) har fremsendt hørings svar på egne vegne og på vegne af de lagringspligtige selskaber. FDO vil som en central oplagringsenhed blive påvirket af forslaget i betydelig grad. Selve oliebranchen som hele vil også blive påvirket.

FDO har følgende generelle kommentarer: FDO's overordnede synspunkt er, at det er vanskeligt at se, at intentionen i forslaget opfyldes med dette direktiv, og på den baggrund mener branchen, at det bør tages helt af bordet.

På overfladen ser det ud til, at forslaget skal tilnærme sig EU lovgivningen med IEA, samt øge kontrollen med lande, som man vurderer i dag ikke har styr på deres lagre. I realiteten sker der en række yderligere ændringer, som intet har med IEA regler at gøre, og som vil stille krav om, at der i alle lande findes et Agency, som i øvrigt vil få en række nye opgaver.

De nye opgaver og krav vil i stort omfang risikere at få negativ indflydelse på de enkelte centrale oplagringsenheders økonomi, samt vil risikere at forringe det eksisterende beredskab. Det fremgår heller ikke klart, om FDO kvalificerer til at være/blive en central oplagringsenhed. En løs vurdering af den økonomiske effekt i Danmark alene ud fra en mulig øgning af lagrene p. gr. af selskabers ret til få dækket volumener i den lokale centrale oplagringsenhed, kan let give ekstra omkostninger på et 3-cifret millionbeløb til FDO. I andre lande, hvor også bygning af nye lagre kan komme på tale, vil effekten kunne løbe op i meget højere tal. Ud fra disse betragtninger er FDO modstandere af at ændre det eksisterende system, som i deres øjne på en hensigtsmæssig måde leverer den beskyttelse, som systemet sigter på.

Såfremt det ikke kan forhindres at forslaget udmøntes i EU-lovgivning, mener FDO at der bør arbejdes med at få ændret mange af de nuværende artikler i forslaget.

FDO mener f.eks. ikke, at ticketsystemet (lagerdækningsaftaler mellem to selskaber) skal afskaffes, som det reelt bliver med dette forslag.

Med det nuværende forslag vil Danmarks lagringspligt reelt stige med 15%. Da der er en klar holdning i kommissionen til at nettoeksportørers situation skulle være uændret med dette forslag, er det væsentligt at få det korrigeret. Hvis der ikke lykkes at reducere i Danmarks lagerpligt (som vil stige fra 67,5 dage til 78 dage), er der dog ingen grund til at øge lagringspligten i Danmark fra det nuværende niveau på 81 dage. Der sker jo ikke en forringelse af Danmarks beredskab blot fordi de statistiske indberetninger ændrer på volumenet i forhold til i dag. Danmark vil stadig ligge med de samme volumener som i dag.

Konkrete kommentarer til forslaget:

Definitioner af "økonomiske aktører" i forhold til forslaget mangler. Hertil er definitionen af lageråret i forhold til referenceåret uklar.

FDO forslår at lagerpligten sættes ned til 60 dages forbrug, idet lagerpligten således ikke ændres væsentligt for Danmark. Det er uklart om lagrene skal beregnes i kubikmeter eller tons, hvilket har indflydelse på beregning af vægten på et produkt. Der bør arbejdes for at få dels en klar definition af beregningen samt at få reduceret faktoren for produkter både ved beregning af lagringspligten og ved beregning af lagerniveau. Ved at gange med 1.2 og samtidig fradrage 4 % i naftaudbytte sker der en reduktion af råoliens værdi.

Angående mekanismerne for frigivning af lagrene påpeges det, at olien/olieprodukterne på grund af flaskehalse ved udskibning, pumpning, pipelines m.v. ikke vil kunne/skulle frigives

på en gang. Der bør derfor ikke være så stramme regler angående fysisk tilgængelighed og rådighed. FDO foreslår en løbende tilgængelighed over 3-6 måneder.

Angående oprettelse af centrale oplagringsenheder foreslås den nationale begrænsning ophævet, så disse kan operere frit i andre medlemsstater udenfor egne grænser og således ikke behøver at gå igennem et andet lands oplagringsenhed for at oplagre produkter i en anden medlemsstat.

Der mangler klarhed angående udtryk som ”detaljeret oversigt” og ”til stadighed føres ajour”. Hvad indebærer disse begreber?

FDO foreslår en reduktion af 6 – måneders kravet til offentliggørelse af de betingelser de centrale oplagringsenheder tilbyder de økonomiske aktører deres ydelser under nedsat til 3 måneder.

I dag kan man på månedsbasis træffe aftaler om overdragelse af lagringspligt mellem en økonomisk aktør og FDO. Forslaget lægger op til at disse aftaler træffes for et helt år, samt næsten tre måneder på forhånd. Dette vil fjerne den fleksibilitet som findes i dag.

Uigenkaldeligheden angående de specifikke lagre bør fjernes.

Markedsandelen foreslås ændret til 70 % eller mindre i stedet for 80 % for at øge fleksibiliteten. Samtidig bør der gives mulighed for at inkludere råolie som specifikt lager, samt mulighed for at differentiere antal dage mellem de valgte produkter.

Det bør være muligt for en central oplagringsenhed at eje produkter i et andet land og lagre det hos en økonomisk aktør, hvilket er muligt i dag. Det skal klargøres, hvem der ejer lagrene, når de delegeres.

De ugentlige statistikker foreslås fjernet. Hvis de ikke matcher de månedlige statistikker medfører de kun forvirring. Sikkerhedslagrene skal fratrækkes fra de kommercielle lagre idet disse er blandet sammen, hvilket udgør en administrativ omkostning.

Endelig foreslås det, at også biobrændstoffer bør kunne medregnes, såfremt de er på lager beregnet til iblanding i mineralolieprodukter, idet det af hensyn til forbrugeren er hensigtsmæssigt at iblandingen sker så tæt på forbrugeren som muligt.

Hertil argumenterer FDO for opretholdelse af ticket systemet, som forslaget ellers vil forkaste. I dag indgås lagerdækningsaftaler medlemsstaterne imellem på baggrund af overordnede bilaterale aftaler, som danner grundlag for aftaler mellem de lagringspligtige selskaber i de forskellige medlemsstater (de såkaldte tickets).

FDO udtrykker tillige, at der mangler en definition af i hvilke forhold produkterne skal ligge på sikkerhedslagrene, som der er i dag. Det giver en stor fleksibilitet for selskaber samt FDO, at dette ikke er defineret, men er nok ikke hensigtsmæssigt under en forsyningskrise.

Dansk Energi gør opmærksom på at indrapporteringerne i forslaget kan medføre administrative ændringer.

Danske Havne mener at forslaget er bureaukratisk især i forhold til de statistiske opgørelser. Danske Havne henviser til såvel EU som regeringens politik om reducere af de administrative byrder for erhvervslivet.

Dansk Erhverv er positive overfor Kommissionens fokus på EU's energiforsyningsikkerhed særligt set i lyset af den tiltagende globale positionering i forhold til at sikre sig adgang til de stadig knappere ressourcer på området. Dansk Erhverv mener at forslaget ser fornuftigt ud set i sammenhæng med øvrige tiltag for at udbygge den europæiske forsyningsikkerhed.

Specialudvalgsdrøftelse

Notatet blev drøftet på et møde i Klima- og energipolitisk Specialudvalg den 27. januar 2009. Nedenfor et kort gengivet de overordnede kommentarer, som blev fremsat.

Energi- og Olieforum kan generelt støtte Regeringens linje, herunder intentionen med forslaget, og henviser øvrigt til FDO's høringssvar.

Foreningen Danske Olieberedskabslagre (FDO) påpegede, at vi i dag har et system, der har bevist sit værd i praksis. Ifølge FDO vil forslaget i sin nuværende form gøre mere skade end gavn og er desuden dyrt at implementere.

9. Regeringens foreløbige generelle holdning

Den danske regerings generelle holdning er at støtte, at forsyningsikkerhed er en af søjlerne i den 2. Strategiske Energirededgørelse (SER2). Fra dansk side kan man således støtte det overordnede formål med direktivforslaget om at styrke forsyningsikkerheden for olie, herunder at tilnærme EU's regelsæt til de tilsvarende IEA-regelsæt, at øge transparensen på oliemarkedet og at styrke kontrollen med lagrene.

Samtidig er det vurderingen, at forslaget i en række henseender ikke når dette mål, at forslaget indebærer store, unødvendige omkostninger og administrative byrder for oliebranchen og for myndighederne samt at forslaget indebærer en del unødigt bureaukrati. Umiddelbart synes der derfor at være en risiko for, at forslaget indebærer en forringelse af forsyningsikkerheden ved et højere omkostningsniveau, bl.a. fordi der i højere grad end hidtil åbnes mulighed for at lagre olie i form af råolie, som ikke er umiddelbart anvendelig på forbrugssiden og fordi mulighederne for at olieselskaber kan delegerede deres lagringspligt til den centrale lagerorganisation kan indebære store omkostninger for denne. Disse forhold vil skulle vurderes nærmere i takt med, at direktivforslaget tydeliggøres gennem forhandlingerne.

Direktivforslaget er grundlæggende anderledes end det eksisterende direktiv. Det er samtidig uklart i en del henseender og det er vanskeligt at gennemskue konsekvenserne af forslaget.

Som eksempler på de væsentligste problemstillinger kan nævnes følgende, som i særlig grad bør indgå i det videre arbejde med direktivforslaget:

- Den angivne tilnærmelse af EU's regelsæt til det tilsvarende IEA-regelsæt foretages med samtidig indførelse af en række nye EU-særregler, som reducerer og i nogle henseender fjerner denne tilnærmelse. Derved fremkommer nye og vanskeligt gennemskuelige problemstillinger om samspelet mellem de to regelsæt, f.eks. bestemmelserne om specifikke

lagre, bestemmelserne om delegering og bestemmelserne om etablering af centrale lagerorganisationer, idet disse bestemmelser ikke findes i IEA-regelsættet

- Forslaget bør generelt tydeliggøres. Der mangler klare definitioner. Der er usikkerhed knyttet til en række bestemmelser. Den danske udgave bør forbedres sprogligt.
- Danmarks lagerforpligtelse i forhold til EU svarer p.t. 67,5 dages forbrug. Efter IEA-regelsættet, som er baseret på dages nettoolieimport, har Danmark 0 dages lagringspligt. Det forekommer hensigtsmæssigt, at Danmarks lagerforpligtelse ikke reduceres til 0 dage, ikke mindst med det perspektiv, at Danmark inden for en kortere årrække på ny vil blive nettoolieimportør. Men det forekommer ikke rimeligt, at lagerforpligtelsen hæves i forhold til det nuværende niveau.
- De centrale lagerorganisationers rolle og opgaver ændres væsentligt i forhold til den nuværende situation uden at dette forekommer velbegrunder. Samtidig kan dette indebære væsentlige ulemper og omkostninger for lagerorganisationerne og dermed for samfundene.

Derudover er der en række mere tekniske forhold, som der bør arbejdes videre med for at undgå u hensigtsmæssige konsekvenser:

- Indførelsen af såkaldte specifikke lagre, som ikke findes i IEA-regelsættet.
- Bestemmelserne om lagrenes tilgængelighed.
- Sikring af at der som hidtil kan foretages integration af forskellige former for olielagre.
- Sikring af at forslaget ikke nødvendiggør etablering af unødvendig ny lagerkapacitet.
- Bestemmelserne om internationale og nationale lagerdækningsaftaler.
- Bestemmelserne om tilsyn og kontrol.
- Indførelse af ugentlig rapportering om lagermængder.
- Bestemmelserne om biobrændstoffer, som er baseret på forslaget om at beregne lagringspligt på basis af nettoimport af olie. For Danmark (og andre olieproducerende lande) beregnes lagringspligten dog på basis af olieforbruget og det giver det problem, at biobrændstoffer indgår i forbruget og dermed i lagringspligtberegningen, men at lagrene af biobrændstoffer, som typisk ikke er iblandet, ikke kan medgå til lagringspligtens dækning.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes at andre medlemsstater også vil have problemer med de forventede økonomiske og administrative ændringer direktivforslaget vil medføre.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forlagt Folketingets Europaudvalg.

2. b) (Evt.) Meddelelse om direktiv 2004/67/EF af 26. april 2004 om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningsikkerheden.

KOM(2008)769

Nyt notat

1. Resumé

Formålet med meddelelsen er at undersøge og drøfte forslag til, hvordan EU kan tackle gasforsyningssikkerheden mere effektivt i den nuværende situation og fremover, og hvilke elementer i EU's nuværende politik for gasforsyningssikkerhed, der bør videreudvikles. Kommissionen finder navnlig, at der er behov for at skærpe og præcisere de eksisterende forsyningssikkerhedsstandarder, at videreudvikle solidaritetsmekanismerne og at opstille en beredskabsplan i EU for gasforsyningskriser.

2. Baggrund

For at styrke de lovgivningsmæssige rammer med hensyn til gasforsyningssikkerheden vedtog Rådet og Europa-Parlamentet direktiv 2004/67/EF om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden. Denne Meddelelse er udarbejdet i medfør af direktivets artikel 6, stk. 3, hvorefter Kommissionen skal forelægge en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet om direktivets gennemførelse og effektivitet. Direktivet er gennemført og gennemførelsesforanstaltningerne anmeldt til Kommissionen af alle relevante medlemsstater.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant, da der ikke er tale om en retsakt.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, da der ikke er tale om en retsakt.

5. Formål og indhold

Formålet med meddelelsen er at undersøge og drøfte forslag til, hvordan EU kan tackle gasforsyningssikkerheden mere effektivt i den nuværende situation og fremover, og hvilke elementer i EU's nuværende politik for gasforsyningssikkerhed, der bør videreudvikles.

Meddelelsen sætter fokus på den kortsigtede forsyningssikkerhed. Den kortsigtede forsyningssikkerhed og solidariteten mellem medlemsstaterne står højt på de aktuelle dagsordener vedrørende gasmarkedene. På et velfungerende indre marked medfører korrekte prissignaler en afpasning af efterspørgsel og udbud, og gassen dirigeres derhen, hvor den tillægges størst værdi. Der kan imidlertid stadig forekomme markedssvigt, og i øjeblikket er der ingen defineret beredskabsplan i EU, som skal tackle kortsigtede fald eller afbrydelser i forsyningen ud over det niveau, hvor markedsmekanismerne og industriens og landenes beredskabsforanstaltninger ikke længere er tilstrækkelige. Kommissionen anfører, at en foruddefineret beredskabsplan på regionalt plan eller EU-plan vil være mere effektiv og hensigtsmæssig end den nuværende ad hoc-beslutningsproces i tilfælde af en større trussel mod EU's gasforsyninger.

Medlemsstaterne befinder sig i meget forskellige udgangspositioner med hensyn til deres gasforsyningssikkerhed, som påvirkes af følgende faktorer:

- Mulighed for egenproduktion
- Geografiske beliggenhed i forhold til forsyningskilder
- Geologiske potentiale for etablering af gaslagre
- Historiske udvikling på de individuelle gasmarkeder
- Naturgasnettets udbygning i forhold til alternative forsyningskilder
- Mulighed for at substituere gas med andre brændsler (boligopvarmning eller elfremstilling).

I forbindelse med forhandlingerne om direktivet er der taget højde for disse forskelle ved at give plads til, at de enkelte medlemsstater kan tilpasse standarderne og foranstaltningerne til medlemslandenes særlige forhold. Det skal dog bemærkes, at direktivforhandlingerne fandt sted, før de østeuropæiske medlemslande blev medlemmer af EU.

Kommissionen har vurderet, hvordan direktivet er blevet gennemført i hver medlemsstat. I meddelelsen sammenfattes de vigtigste konklusioner.

Kommissionen signalerer, at der er behov for alternative forsyningssikkerhedsforanstaltninger. Disse forpligtelser kan f.eks. omfatte omlægning af brændselsforbruget, obligatorisk oplagring af alternative brændsler eller elreservekapacitet som er baseret på gas i de lande, hvor gasfyret elfremstilling er dominerende, og hvor elproducenterne ikke er omfattet af nationale gasforsyningssikkerhedsforanstaltninger.

Mht. forsyningssikkerhedsstandarderne er definitionerne meget forskellige i medlemslandene. Kommissionen finder, at der er behov for en yderligere analyse for at vurdere, om de definerede forsyningssikkerhedsstandarder kan opfyldes med de instrumenter, som den enkelte medlemsstat har gennemført.

Der er endvidere store forskelle i definitionen af markedsaktørernes rolle og ansvar med hensyn til gasforsyningssikkerheden. Det overordnede ansvar for forsyningssikkerheden tillægges forskellige markedsaktører, og i to medlemsstater er der regler om fælles ansvar. Der er behov for en yderligere undersøgelse af, hvorvidt disse forskelle vanskeliggør det grænseoverskridende samarbejde i krisesituationer.

Mht. solidaritet i en krisesituation anfører Kommissionen, at medlemsstaterne ofte giver udtryk for behovet for at definere en bredere (på regionalt plan eller på EU-plan) beredskabsplan og/eller solidaritetsmekanisme, idet den nuværende fællesskabsmekanisme måske ikke altid giver mulighed for en effektiv og rettidig reaktion i tilfælde af en krise. Når først fællesskabsmekanismen er aktiveret, tager det i øjeblikket fem dage at indkalde mødet i Gaskoordinationsgruppen¹, som derefter drøfter situationen på grundlag af de oplysninger, som medlemsstaterne og – i berettigede tilfælde – berørte tredjelande har fremlagt, og hvori de foranstaltninger, de har truffet til at afhjælpe problemet, er beskrevet. Efter drøftelserne skal gruppen ideelt set fastlægge ad hoc-foranstaltninger, som Kommissionen derefter skal forelægge for Rådet, som skal godkende dem, for at de kan træde i kraft. Denne proces er efter Kommissionens opfattelse for langvarig og kan være alt for langsom i en reel krisesituation.

Kommissionen finder endvidere, at direktivet har alvorlige mangler, for så vidt angår de rapporteringsforpligtelser, som medlemslandene er pålagt. En lang række oplysninger, som er nødvendige for, at der kan foretages en vurdering af den kort- og langsigtede forsyningssikkerhedssituation i medlemsstaterne og EU eller effektiviteten af afhjælpningsværktøjerne, er ikke omfattet af rapporteringsforpligtelserne.

¹ Gaskoordinationsgruppen, som samler medlemsstaterne, gasindustrien og forbrugernes repræsentanter gennem deres europæiske sammenslutninger (Eurogas, OGP, GIE, IFIEC, BEUC, Eurelectric), har iflg. Kommissionen vist sig at være et vellykket redskab til drøftelse af spørgsmål vedrørende gasforsyningssikkerheden og udveksling af bedste praksis på EU-plan. Gruppen afholder fire regulære møder om året og indkaldes på ad hoc-basis i tilfælde af risiko for alvorlige trusler mod Fællesskabets gasforsyninger.

Kommissionen konkluderer på det grundlag, at direktivet bør revideres efter følgende retningslinjer:

- Det er nødvendigt at definere forsyningssikkerhedsstandarderne mere detaljeret eller på en mere harmoniseret måde for at mindske en skævvridning af markedet og få et tilstrækkeligt forsyningssikkerhedsniveau overalt i EU.
- Direktivets solidaritetsmekanisme bør udvikles yderligere, hvor Kommissionen peger på definitionen af en effektiv EU-beredskabsplan
- EU-beredskabsplanen skal specificere det nominelle niveau for gasmarkedets funktion, forebyggelsesmekanismer, forskellige før-beredskabsniveauer og beredskabsniveauer defineret ved omfanget af afbrydelsen og ved den økonomiske virkning.

Fællesskabets reaktion kunne være en de facto solidaritetsaktion. Kommissionen understreger dog samtidig, at solidaritet på ingen måde er lig med velgørenhed, og der bør derfor udarbejdes passende kompensationsmekanismer.

Hver medlemsstat bør overholde de definerede forsyningssikkerhedsstandarder. Hvis der opstår en situation, hvor virkningerne overstiger de definerede standarder (en reel krise), vil denne begivenhed automatisk medføre, at der erklæres nødsituation, og at Fællesskabets reaktion aktiveres (solidaritet). Dette vil de facto ophæve den nuværende indikator "større forsyningsafbrydelse". Eksistensen af solidaritetsmekanismer må naturligvis ikke blive en undskyldning for medlemsstaterne til ikke at investere i deres egen forsyningssikkerhed.

Kommissionen peger videre på behovet for øget gennemsigtighed, hvilket forudsætter mere hensigtsmæssige rapporteringsforpligtelser. Der bør endvidere etableres en nøje afstemt regulering af medlemsstaternes pligt til eller mulighed for at stille gas til rådighed i en nødsituation. Strategiske lagre (dvs. lagre, der udelukkende er bestemt til brug i en nødsituation) er ca. fem gange så kostbare at etablere som tilsvarende olielagre, og i det lys foreslår Kommissionen ikke en forpligtelse på EU-plan til at oprette strategiske lagre.

6. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant da der ikke er tale om en retsakt. Konsekvenserne for dansk ret af en eventuel revision af gasforsyningssikkerhedsdirektivet vil blive behandlet, når et forslag herom måtte blive fremlagt.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Meddelelsen har ikke i sig selv konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet, men det er sandsynligt, at den vil resultere i en revision af gasforsyningssikkerhedsdirektivet med tiltag, der vil have sådanne konsekvenser. Disse vil blive behandlet, når et forslag herom måtte blive fremlagt.

9. Høring

Meddelelsen er ikke sendt i høring.

Specialudvalgsdrøftelse

Notatet blev drøftet på et møde i Klima- og energipolitisk Specialudvalg den 27. januar 2009. Nedenfor et kort gengivet de overordnede kommentarer, som blev fremsat.

Dansk Industri fremførte, at udbygningen af infrastruktur for gas ikke løser problemer med forsyningssikkerheden, hvis der ikke samtidig sker en diversificering af energikilder og leverandører.

Organisationen for Vedvarende Energi fremførte, at det ikke bør være muligt at yde statsstøtte til udbygningen af infrastrukturen til gasforsyningen. Desuden bør der ikke sættes så meget på LNG, da der bruges meget energi på at omdanne det til og fra flydende form, hvorfor LNG udgør en mere miljøbelastende energikilde. Endelig kunne det overvejes at etablere strategiske gaslagre for derved at afbøde fremtidige energikriser.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen anerkender behovet for at revidere det eksisterende gasforsyningssikkerhedsdirektiv. Den aktuelle gaskrise mellem Rusland og Ukraine og dens alvorlige konsekvenser for en række medlemslande har aktualiseret behovet for at tage det eksisterende EU-samarbejde om gasforsyningssikkerhed op til revision.

Regeringen er parat til at støtte, at der på gasområdet etableres en omkostningseffektiv solidaritetsmekanisme, jf. solidaritetsmekanismen på olieområdet. Regeringen er samtidig enig med Kommissionen i dens understregning af, at solidaritet på ingen måde er lig med velgørenhed, hvorfor der derfor bør udarbejdes passende kompensationsmekanismer, samt at solidaritetsmekanismer ikke må blive en undskyldning for medlemsstaterne til ikke at investere i deres egen forsyningssikkerhed, herunder for eksempel gennem øget fokus på vedvarende energikilder og energieffektivitet, som på sigt kan bidrage til at reducere behovet for fossile energikilder.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at de medlemslande, der er særligt berørte af den aktuelle forsyningskrise for gas eller som er stærkt afhængige af gasleverancer fra Rusland, vil lægge meget stor vægt på revisionen af gasforsyningsdirektivet, herunder ikke mindst behovet for en mere effektiv solidaritetsmekanisme. De medlemslande, der allerede har gjort en væsentlig indsats for at gøre sig mindre sårbare over for gasforsyningssvigt, vil formentlig understrege behovet for at alle landene investerer i egen sikkerhed som en forudsætning for effektiv solidaritet. Det bemærkes, at de værst berørte medlemslande er karakteriseret ved en svag indsats med hensyn til udbygning af infrastrukturen hvad angår såvel diversificeringen af gasforsyningerne som adgangen til gaslagerkapacitet.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.